

İki aylık makine ihracatı 4,4 milyar dolar oldu

Ajans Bizim

Yayınlanma: 23.03.2024- 17:07

Son Güncelleme 23.03.2024 - 17:07

Makine imalat sanayi konsolide verilerine göre, yılın ilk iki ayı sonunda Türkiye'nin serbest bölgeler dâhil toplam makine ihracatı 4,4 milyar dolar oldu.

Geçen yılın ilk iki ayında yaşanan yüzde 20 düzeyindeki yüksek artışın baz etkisi gözlense de bu dönemde bir gerileme olmadı. İnşaat ve madencilik makineleri, tekstil ve konfeksiyon makineleri ile gıda sanayi makineleri ihracatı miktar olarak yüzde 29'a değer olarak yüzde 22'ye varan yükseliş dikkat çekti.

Elektrik motorları ve jeneratörler ile takım tezgâhları ihracatında miktar olarak yüzde 28'e, değer olarak yüzde 25'e varan gerilemeler meydana geldi.

Yaptırımlar nedeniyle ihracatın azalmaya devam ettiği Rusya'ya makine ihracatı, Şubat sonunda 130 milyon dolar kadar geriledi. Serbest bölgeler dahil ihracatın ilk 2 ayda 950 milyon dolar olduğu Almanya ve ABD'nin, toplam makine ihracatı içindeki payı yüzde 21,5'e yükseldi.

“Yaptırımlar rakipleri veri gizler hale getirdi”

Makine İhracatçıları Birliği Başkanı (MAİB) Kutlu Karavelioğlu, dünyada yatırımların durduğu dönemde, makinecilerin ticari

kayıplarını hafifletebilecekleri güçlü bir pazar olan Rusya'ya yönelik yaptırımların etkisi konusunda şunları söyledi:

“Rusya'nın savunma ihtiyaçlarında kullanılacağı var sayılan çifte kullanımlı ürünlere yönelik kısıtlamalardan, makine sektörü son dönemde yoğun olarak etkileniyor. Adı konulmamış bir ambargoya dönüşen bu süreçte, yaptırıma tabi ürünler listesindeki belirsizliğin giderek artması, siparişi ve avansı alınırken bu listede yer almayan bir makinenin teslimat sonrasında bakiye beklerken bu muğlak listeye girmiş olması ve paramızın Rusya'da kalması sektörümüzü bir süredir sıkıntıya sokuyor. Bankacılık sistemi üzerinden uygulanan baskı Rusya'ya makine ihracatımızı ilk iki ayda yüzde 37 kadar düşürdü; sene sonunda kaybımız 1 milyar doları aşabilir. Çin'e bırakıp gittiği bu büyük pazarı geri almanın zorluklarını bilen Batı ise işletmelerini riske sokmadan makinelerini göndermenin yollarını aramaktan vazgeçmiyor. Bu muvazaalı durum makine dış ticareti verilerinde önemli sapmalara sebep oluyor. Makinelerin imalatından ziyade ticaretinden kazanan bazı Avrupa ülkelerinin dış ticaret

rakamlarını açıklamakta müteredit kalmalarını ticaret rotalarındaki kaymalara bağlıyoruz.”

“Rakiplerimiz hızlanıyor”

Küresel sıkılaşma ortamında mali toparlanmaya dair ilk işaretlerin bulunduğunu anlatan Karavelioğlu, genel görünüme ilişkin şunları kaydetti:

“Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre dünya mal ticaretinin yüzde 5 kadar gerilediği 2023’te, AB makine ve teçhizat üretiminin baz etkisinden arındırılmış fiyatlarla yüzde 1,4 oranında gerilediği hesaplanıyor. Finansman maliyetlerinin, kutuplaşmanın ve bölgesel çatışmaların bu derece yüksek olduğu bir ortamda, gelişmiş ülkelerde risk iştahının azalması doğal. Aslında Avrupa için bu yönde bir gerileme pandemi öncesinde başlamış, tedarik zincirlerindeki bozulmaya yönelik acil tedbirler sayesinde bölgenin zaafı görünmez hale gelmişti. Fakat her ülkenin makine imalat sanayi bu konjonktürden aynı oranda etkilenmiyor.

Geçen ay Euro bölgesinde yüzde 46,5 seviyesine kadar gerileyen PMI verisi son yıllarda büyük makine yatırımlarını çekmeyi başarmış olan Hindistan, Brezilya ve Meksika gibi ülkelerde tavan yapmış durumda. Kısacası ana pazarımızdaki müşterilerimiz yavaşlarken gelişmekte olan ülkelerdeki rakiplerimiz hızlanıyor. Makine ihracatçısı ülkeler arasında kıran kırana süren yarışta Almanya ve ABD'ye makine ihracatımızın artmaya devam etmesi teknoloji geliştirme gücümüzün yanında, Batı'daki bağlarımızın sağlamlığını da ortaya koyuyor”.

"Haksız rekabete fırsat vermemeli"

Makine sektörüne yönelik stratejik yaklaşımın 12. Kalkınma Planında da sürdüğünü ifade eden Karavelioğlu, şöyle konuştu:

“Dünyada 2019 ve 2023 yılları arasında toplamda yüzde 12 artan makine ve teçhizat yatırımları, ülkemizde yüzde 70 yükselerek yıllık 168 milyar dolara kadar geldi. Bu sıra dışı performans ile 2023'te dünya makine teçhizat yatırımları içinde Türkiye'nin payı yüzde 3'e yükselmiş oldu. Bu yatırımların önemli kısmı makine imalatçılarımız tarafından yapıldığından, krizlerin egemen olduğu bu zorlu süreçte

makine üretimi dünyada miktar bazında yüzde 12 artarken bizde yüzde 65 arttı. Bu canlılıkta, aynı 4 yılda verilen ve sabit yatırım tutarı toplamda 5 trilyon TL'yi aşan teşvik belgelerinin katkısı yadsınamaz. Ancak, bütün faydalarına rağmen teşvik mevzuatının, ithalat rejimimizde dampingli mallara karşı geliştirilen savunma önlemlerini işlevsiz kılarak bir haksız rekabet unsuru oluşturabildiğini de görmeliyiz.”

Makine ithalatı ve dış ticaret açığı

Dünya ticaretinin petrolden sonraki en büyük kalemini oluşturan makinelerdeki teknolojik kutuplaşmanın etkilerinin Türkiye'nin ihracatına olumlu yansımakla birlikte ithalatına fayda sağlamadığını anlatan Karavelioğlu şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bizim fiyat, kalite ve teknoloji çeşitliliğimizle Batılı rakiplerimiz arasında iyi bir alternatif oluşturmakta olduğumuz bu ortamda, sanayicilerimiz makine satamadığımız Çin'den 12 milyar dolarlık

makine ithal ederek dış ticaret açığımızı 17 milyar dolara taşıdılar. Sürdürülebilirliğin rekabetçiliği yeniden tanımladığı günümüzde,

gereklerini ucuz veya niteliği düşük makinelerle sağlamanın mümkün olmadığını biliniyor.

2023 yılı ilk 4 ayından sonra açıklanmamakla birlikte, teşvikle alınmasına izin verilmiş makineler içinde yerli olanların payının enerji yatırımlarında yüzde 89, hizmetlerde yüzde 67, madende yüzde 71 ve tarımda yüzde 96 iken, genel imalat sanayiinde yüzde 39,6 seviyesinde kalmasının öz eleştirisini herkes yapmalıdır.

2023'te verilen 1,25 trilyon TL tutarında yatırım teşvik belgesi kapsamında gümrüksüz ve KDV'siz getirilecek makinelerin payı 18 milyar doları buluyor. 3,3 milyar dolarlık makine ithal ettiğimiz Ocak ayında üretimimiz pandemiden bu yana ilk defa ve yüzde 5,5 gibi ciddi bir oranda geriledi. Ana pazarımızda daralma, Rusya'da zemin kaybı sürerken ithalatın yükselmeye devam etmesi son 4 yıllık üstün performansımızı kesintiye uğratabilecek bir tehdittir."